Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII. Ч. 169 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 5-го ВЕРЕСНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, SEPTEMBER 5, 1985 No. 169. VOL. XCII.

ВІДБУДЕТЬСЯ ХІРОТОНІЯ НОВОГО ЄПИСКОПА УАПЦЕРКВИ В ЗСА

С. Бавнд Брук, Н. Дж. (С. П.). — Як повідомляє Митрополича Канцелярія УАП-Церкви в ЗСА, у середу, 28-го серпня ц.р. тут, в осередку Церкви відбулася під проводом Блаженнішого Митрополита Мстислава інформаційно-консультативна нарада, участь в якій взяли члени Консисторії, Президії Ради Митрополії і Фінансової комісії УАП-Церкви та представники прицерковних центральних організацій, в тому і Об'єднання Сестрицтв Української Автокефальної Православної Церкви в ЗСА.

До найбільш важливих справ, що були предметом уваги учасників наради, належало повідомлення Владики Митрополита про його рішення прискорити збільшення числа членів Собору Єпископів УАПЦеркви, яке Владика бажав би завершити ще в цьому році. Поінформувавши приявних на нараді про цілість цієї проблеми, Блаженніший Владика попросив учасників наради висловились про день і місце наступної архиєрейської хіротонії, в даному випадку обраного Собором УАПЦеркви отця Архимандрита Антонія (в миру — о. Івана Щерби).

Вислухавши різні пропозиції, Владика Мстислав визначив довершення Чину Наречення архимандрита Антонія на становище Єпископа-вікарія на суботу 5-го жовтня, після відправи Вечірні, а саму хіротонію — на неділю, 6-го жовтня, ц.р. в церкві-пам'ятнику в Савт Бавнд Бруку під час відправи Святої Літургії.

З уваги на те, що хіротонію православного Єпископа довершують щонайменше три Єпископи (два в надзвичайних випадках), до участи в хіротонії отця Архимандрита Антонія Владика Митрополит запросив ще й правлячого єпископа Великобританської єпархії УАПЦ Владику Володимира Діловича.

Управи Округ УНС Ню Джерзі відбудуть спільні наради

Нюарк, Н. Дж. — Наради Управ Окружних Комітетів відділів УНСоюзу в Нюарку, Джерзі Сіті, Пассейку і Перт Амбою в справі концерту хору „Чайка" з Австралії відбудуться тут в суботу, 7-го вересня, о год. 7-ій вечора, в домівці УСВТ „Чорноморська Січ", при 680 Сенфорд авеню.

Членів управ Окружних Комітетів і відділів проситься прибути і обговорити в подробицях плян концерту хору і танцювального ансамблю.

П. Дорожинський відвідав українську громаду в Перті

Перт, Австралія (ПС ІСНО). — В рамках запланованих об'їздів українських осередків Австралії, дня 5-го липня ц.р., прибув із Сіднею до Перту голова СКР ІСНО Павло Дорожинський. Супроводжав його під час подорожі Святослав Книш.

Приїзд П. Дорожинського дав нагоду українському населенню Перту прибути чисельно на його доповідь, що відбулася в Українському Народному Домі в неділю, 7-го липня ц.р. В доповіді на тему „До основних проблем українського питання — становище в Україні й наше у вільному світі", доповідач подав аналізу сучасного положення українського народу в Україні, в тому переслідування Москвою Українських Церков та жорстокі розправи з українськими діячами опору.

Видвигаючи питання діяльности та життя української спільноти поза межами України, доповідач вказав на ряд позитивних елементів, але одночасно відмітив негативні прояви.

В обличчі сьогоднішньої загрози, заявив доповідач, а зокрема напередодні відзначувань 1,000 ліття християнства в Україні вся українська спільнота, з Українськими Церквами на чолі, мусять солідарно заманіфестувати перед світом, що Москва, включно з білими російськими колами, фальшують історію й приписують собі хрищення України в 988 році.

П. Дорожинський стоїть на становищі, що у світлі сьогоднішнього стану, в якому опинилася українська спільнота у вільному світі, вона мусітиме витягнути належні висновки. Зокрема мусить це зробити „український політичний світ". А основний висновок це: „Всестороння наша підтримка руху спротиву в Україні за національні й державні права українського народу та формування публічної опінії громадян західнього світу в користь тієї боротьби".

Після живої й цікавої дискусії доповідач дав вичерпні відповіді й пояснення на поставлені запити.

Вечором проводив Ігор Шорш, а до Президії, крім Святослава Книша, були запрошені визначні представники українського життя міста Перту, між ними П. Гончаренко, проф. Микитюк та інші.

В неділю перед обідом голова СКР ІСНО в товаристві більшої делегації взяв участь в Богослуженнях в українській православній церкві св. Михаїла та в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя. Після обіду П. Дорожинський був почесним гостем на парохіяльному обіді католицької церкви з нагоди храмового свята.

В супроводі І. Шорша та С. Книша П. Дорожинський зложив візити парохові католицької церкви о. Володимирові Волочієві та настоятелеві православної церкви о. Валентинові Молчанові. Відвідано також інші установи та організації, в тому числі Школу Українознавства та Спортовий Клюб „Київ".

В неділю вечером, 7-го липня ц.р., відбуто з П. Дорожинським в українській секції радіовисильні Перту довше інтерв'ю, яке передано безпосередньо українським слухачам Перту й околиці. Інтерв'ю переводив співробітник української частини радіостанції Богдан Верхомій.

З причин частинного страйку летунських ліній, підготований виступ П. Дорожинського з доповіддю для української громади Аделайди мусів бути в останній хвилині відкликаний.

ДО ГОЛЛИВУДУ ПРИБУВ втікач Олеґ Відов, популярний совєтський кіноартист, який заявив, що збулася мрія його життя. У вересні американська телевізія покаже чотиригодинну телевізійну серію „За світанком", в якій О. Відов виконує головну ролю. Професор-кінознавець університету в Каліфорнії Алберт Джансон назвав О. Відова „російським Робертом Редфордом". Відов, якому 40 років, каже, що він з нетерпінням чекає моменту, коли зможе приступити до праці у Голливуді. Олеґ Відов став відомий на Заході після того, як виступив у фільмі „Червона мантія", який дістав нагороду на кінофестивалі у Канн, Франція.

ЮНІЇ ВІДКЛИКАЛИ СТРАЙК ЧОРНИХ РОБІТНИКІВ В ПАР

Йоганнесбург, ПАР. — Пресові агентства і кореспонденти інформують з Південної Африканської Республіки, що заповіджений страйк чорних робітників в копальнях вугілля і золота, який мав розпочатися у понеділок, 2-го вересня ц.р., юнії відкликали побоючись за долю робітників. Існуючий в тій країні винятковий стан, який уряд білої меншости міг використати для звільнення робітників, а навіть арештів, а це могло б спричинити ще більше напруження між негритянським і білим населенням ПАР.

Відкликання страйку, кажуть політичні спостерігачі, може корисно вплинути на загальну ситуацію. Уряд матиме можливість далі експортувати золото і вугілля, головний продукт ПАР, за кордон, а чорні матимуть відкриті двері до прийнаймні льокальних переговорів з урядовими чинниками для полагодження справи конфлікту, хоч, на думку, англіканського архиєпископа Десмонда Туту, уряд Південної Африки повинен вийти з якоюсь сприємливою ініціятивою і не чекати, щоб заколоти поширилися на цілу країну і охопили більшість населення.

Від початку неспокоїв, які розпочалися у місцевості Шарпевилл, замешкалій негритянським населенням, досі загинуло 630 негрів у зударі з поліцією і військовими частинами. Очевидно, загальний страйк копальняних робітників міг тільки поглибити кризу, бо згідно з існуючим законом уряд і власники копалень мають право виплатити і звільнити кожного робітника, якщо вони вважатимуть, що він порушив загальні правила закону.

Вміжчасі спорадичні заколоти в Південно Африканській Республіці продовжуються: тут і там помітні зудари між неграми і білими африканцями, які почали збройно оборонятися, коли на них нападають на вулицях, підпалюють їхні хати чи бизнеси, знищують автомобілі тощо. В загальному, — кажуть кореспонденти, — виглядає, що ситуація нібито поправляється, тимчасово припинились масові демонстрації, чорні й білі починають говорити між собою покищо на нижчому рівні і одні й другі визнають потребу мирного полагодження існуючого конфлікту. Існують, як в кожному суспільстві, екстремні елементи, які не хочуть спокою і роблять все можливе, щоб загострити конфлікт між чорним і білим населенням. Екстремістів підтримує Москва і комунітичні партії в інших країнах світу.

Ню Йорк й околиця підготовляються до зустрічі з проф. В. Кубійовичем

Ню Йорк (Канцелярія НТШ). — Українська громада метрополітального Ню Йорку та околиць вже поробила практичні заходи для зустрічі-бенкету з проф. Володимиром Кубійовичем, сеньйором української науки і головним редактором Енциклопедії Українознавства. Зустріч-бенкет відбудеться у суботу, 28-го вересня ц.р., у залі школи св. Юра у Ню Йорку; початок-коктейл о год. 5-ій, а бенкет в год. 6-ій вечора.

Ініціятива для створення Громадського комітету вийшла від НТШ і УВАН. Управи цих двох наукових установ запросили спеціяльним листом місцеві українські організації прислати своїх представників на засідання для створення такого комітету.

Засідання відбулося у четвер, 1-го серпня, о год. 7-ій вечора, у будинку НТШ, на якому було з'ясоване й обговорене завдання комітету, а саме зорганізувати зустріч-бенкет з проф. В. Кубійовичем. Ідея такої зустрічі в Ню Йорку та інших містах Америки, Канади й Австралії вийшла з кіл редакції та видавництва Енциклопедії Українознавства.

При кінці червня ц.р. д-р Атанас Фіголь, близький співробітник проф. В. Кубійовича, вияснив цю ідею на засіданні членів Управи НТШ і у розмовах з окремими людьми інших наукових і громадських організацій та приватними особами. Він сказав, що проф. В. Кубійович і редакція та співробітники ЕУ турбуються про майбутнє цього важливого твору. Останній том вже було здано до друку, але існує пекуча потреба викінчити випрацювання і видання англомовної частини ЕУ, над яким йде жертвенна і фахова праця, головно науковців з Канади.

Крім того треба думати про друге, оновлене і доповнене видання україномовної ЕУ, бо енциклопедія це твір, який постійно вимагає усучаснення. Перший том ЕУ вийшов у 1955 році, отже тому 30 літ, від того часу багато чого змінилось. Тому метою зустрічі проф. В. Кубійовича і представників редакції ЕУ з українською громадою є подякувати українській громаді за дотеперішню поміч і детальніше познайомити її з потребами дальшої підтримки ЕУ.

Засідання 1-го серпня, після виміни думок, створило Громадський комітет під патронатом НТШ і УВАН для організації зустрічі-бенкету і доручило окремим особам робити заходи для здійснення цього завдання.

Друге засідання комітету відбулося у середу, 28-го серпня ц.р., на яке Громадський комітет запросив окремим листом всі місцеві організації до участи. Д-р Василь Калинович звітував, що уповноважені комітетом Микола Галів, Василь Никифорук і звітодавець полагодили справу бенкетової обслуги з „Українським рестораном", запропонували остаточну ціну вступу 35 дол., видрукували запрошення на бенкет і тентативно домовились про мистецьку програму на бенкеті. Учаники, після виміни думок, прийняли досі пророблену працю.

Також оформлено управу Громадського комітету до якої увійшли представники різних громадських організацій. На голову комітету вибрано д-ра Василя Калиновича, на заступника голови — інж. Всеволода Саленка, скарбника — мгра Володимира Баранецького. До Організаційної комісії вибрано Миколу Галіва, Романа Гаєцького, мгр. Ярославу Геруляк, мгра Миколу Турецького. До Бенкетової комісії вибрано Стефанію Косович, Христину Навроцьку, Зеню Никифорук, В. Никифорука, д-ра Ірену Падох, Олександру Салик. До Контрольної комісії увійшли: мгр Володимир Рак, мгр Роман Гуглевич. Юрій Костів. Всі інші представники громадських організацій є членами комітету.

Кілька днів після засідання комітет розіслав запрошення до всіх тих організацій й осіб, яких мав адреси. Тому, хто не одержав запрошення, комітет просить зголошувати свою участь у зустрічі-бенкеті в НТШ на число тел.: (212) 254-5130, або писати до НТШ на адресу: Shevchenko Scientific Society, Inc., 63 4 Ave., New York, N.Y. 10003.

З огляду на вимогу ресторану, який буде обслуговувати бенкет, комітет просить зголошуватись найдальше до понеділка, 23-го вересня.

АМЕРИКАНСЬКІ СЕНАТОРИ ЗУСТРІЛИСЯ З М. ҐОРБАЧОВИМ

Москва. — Делегація американських сенаторів, яка прибула сюди, зустрілася у вівторок, 3-го вересня, з генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим. Розмова тривала три з половиною години. Після неї сенатори заявили журналістам, що вони „з оптимізмом очікують зустрічі Ґорбачова з президентом Реґеном" в Женеві у листопаді цього року.

„У мене збільшилось почуття оптимізму. Мені здається, що совєтський лідер зацікавлений в діялозі з Реґеном і в обміні думками", — сказав в інтерв'ю телекомпанії Ен-Бі-Сі керівник делеґації, лідер демократичної меншости в Сенаті Роберт Бирд.

„Горбачов, без сумніву, виявив певну гнучкість, — продовжував Р. Бирд. — Він не ставить попередніх умов для зустрічі з Реґеном: мовляв, зустрічі не буде, якщо ми не припинемо нуклеарні випробування і не погодимося припинити дослідження в ділянці створення космічної оборони".

За словами сен. Бирда, Ґорбачов вважає „зоряні війни" зброєю не оборонною, а наступальною. „Але я думаю, що він готовий вести переговори на цю тему, — додав сен. Бирд. — Я думаю, що як тільки ми (ЗСА і СССР) зможемо досягнути взаємозрозуміння щодо „зоряних війн", Ґорбачов буде готовий внести, як він сказав, радикальні пропозиції для скорочення арсеналів стратегічної зброї.

Сенатор-демократ Сем Нанн сказав про Ґорбачова: „Він серйозно настроєний щодо зустрічі на вершинах. Я думаю, що він не лише хоче познайомитися з Президентом. Він хоче, щоб був досягнутий прогрес у відносинах між ЗСА і СССР".

С. Нанн високо оцінив особисті якости Ґорбачова. „Колись, — сказав сенатор, — совєти знайомили нас з прима-балеринами; тепер ми познайомилися з прима-політиками".

Але сен. Нанн та інші члени делеґації були розчаровані тим, що совєтський лідер різко виступив проти обговорення питань, що відносяться, як він сказав, до внутрішніх справ Совєтського Союзу, в тому числі і питань про права людини.

На думку політичних обсерваторів, це означає, що новий кремлівський лідер не має наміру обговорювати в майбутньому ні проблему повернення зі заслання академіка Андрея Сахарова, ні питань про звільнення з концтаборів політичних в'язнів та в'язнів совісти. Не збирається він також збільшити еміґрацію.

М. Тачер переформовує свій кабінет

Лондон. — Прем'єр Великобританії Маргарет Тачер оголосила у вівторок, 2-го вересня, про далекойдучі й численні зміни в її кабінеті, включаючи і зміну на третьому по важливості пості в її Консервативній партії, призначуючи на нового голову партії Нормана Теббіта, завзятого правого консеватиста, який має підготувати нові вибори в країні в 1987 або 1988 роках.

М. Тачер замінила одну третину всіх міністерських постів. Причиною є бажання прем'єра стримати різкий спад популярности консервативних кандидатів серед виборців, адже Консервативна партія в публічних, навіть не дуже нових, опитуваних в останньому часі зійшла з свого командного першого місця аж на третє. Таке третьорозрядне місце в свою чергу викликало неспокій серед т.зв. „задніх лавок" у парляменті, серед консервативних членів, які постійно вимагали від їхнього прем'єра нової ініціятиви. Серед нових найменувань найбільшою несподіванкою було зниження Ліона Бріттана до Департаменту торгівлі й індустрії, де він замістив Н. Теббіта. Л. Бріттана критиковано в останніх часах як „кепського комунікатора". Він був міністром внутрішніх справ серед консерватистів. На його місце призначено малоуспішного Тома Кінга, дотеперішнього міністра затруднень (безробіття є найбільшою турботою М. Тачер, становлячи 3,2 мільйона осіб). Тепер на місце Т. Кінга став мільйонер лорд Янг оф Ґраффгам, „найздібніша людина в уряді", за окресленням Тачер; він в уряді є тільки один рік. Кеннет Кларк стане міністром затруднень, залишаючи свій дотеперішній пост міністра Здоров'я і соціяльного забезпечення. Призначено нових міністрів теж в міністерство Енвіронменту, в міністерство Аґрикультури, в Департамент скарбу тощо.

Згаданий вище голова Консервативної партії Норман Теббіт має 54 роки. Він — колишній пілот. Його уважають навіть можливим наступником самої Маргарет Тачер на пості лідера партії. Як завзятого консерватиста, його недолюблює популярна в Англії ліберальна преса і ширить про нього не найприхильніші чутки. Але слава Теббіта серед англійців значно зросла після його дуже тяжкого поранення у голосному в світі бомбуванні ірляндськими терористами минулого року готелю в Брайтоні, коло Лондону, де мало що не загинула і сама М. Тачер. Н. Теббіт видужав після цього збомблення, але його дружина є цілком спаралізована.

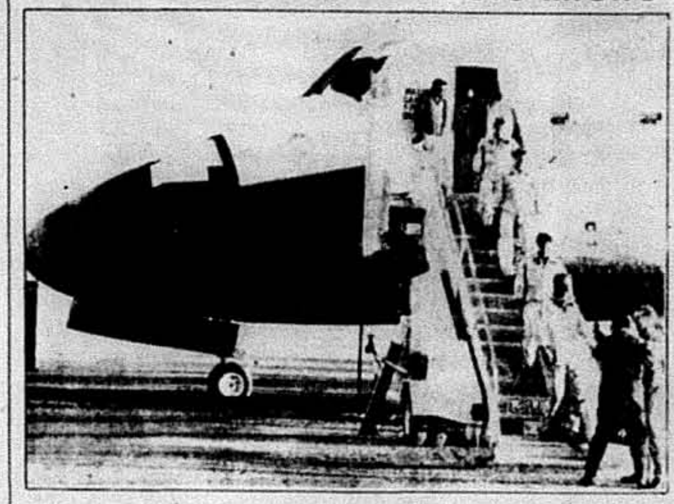
У виступі перед телевізійною авдиторією М. Тачер сказала, що вона дає країні „нові обличчя", кладучи головний наголос на справу підприємств і затруднення, щоб вивести країну з господарської кризи. В новому Кабінеті секретарем т.зв. домашнього бюра став Даглес Гирд, дотеперішній секретар справ Північної Ірляндії, 55-річний „ліберал" серед консерватистів.

Головою партії консерватистів протягом останніх двох років був Джан Селвін Ґаммер, на конто якого складають невдачі консерватистів у льокальних виборах, що і викликали ці майже драстичні зміни британського кабінету.

СИРІЯ ВСЕ ЩЕ НАМАГАЄТЬСЯ знайти формулу замирення між ворогуючими між собою ливанськими політичними партіями і групами, не тільки між мусулманами і християнами, але також в середині мусулманського табору. Лідери мусулманських груп і так званих друзів знову були викликані до Дамаску на наради у справі замирення і консолідації їхніх сил, а ливанські християни, так звана партія фалянґістів, до якої, до речі, належить теперішній президент Ливану Башір Ґемаєль, відбули вміжчасі наради окремо з віцепрезидентом Сирії Абделем Галімом Каддамом. Фракція фалянґістів є готова закінчити міжгрупову війну і розпочати переговори про встановлення миру і відбудови держави, зруйнованої ізраїльською інвазією і міжфракційною довгою війною.

БЕЛЬГІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ Будуен розпустив на рекомендацію прем'єр-міністра уряду Вільфріда Мартенса парлямент. Спори між парляментом і урядом розпочались за шкільний бюджет і перенеслись на інші ділянки економіки. Покищо не подано до відома коли саме відбудуться чергові парляментарні вибори в Бельгії.

МІЖПРОСТІРНИЙ КОРАБЕЛЬ ПОВНІСТЮ ВИКОНАВ СВОЮ МІСІЮ

Після вповні вдалого полету і причалення, залога міжпростірного корабля „Дискавері", на чолі з полк. Джо Енглом, виходить з корабля на летунській базі Едвардс в Каліфорнії.

Лос Анджелес. — Міжпростірний корабель „Дискавері" повернувся на землю, виконавши повністю свою місію і приземлився у вівторок, 3-го вересня, на військовій базі Едвардс в Каліфорнії.

Під час семиденного полету три астронавти виходили з корабля при допомозі спеціяльної апаратури для того, щоб направити два сателіти, які перестали виконувати свою функцію ще в квітні цього року, але кружляли в орбіті. Завданням астронавтів було перехопити сателіти, тимчасово прикріпити їх до матірного корабля, направити, знову відштовхнути їх та запустити у стратосферу. Дуже складна, небезпечна і рівночасно технічно делікатна місія астронавтів, д-ра Джеймса Д. ван Гофтена і д-ра Віліяма Фішера та всієї обслуги корабля „Дискавері", здивувала світ і викликала захоплення серед науковців, які переконалися, що в майбутньому можна буде робити потрібні корективи у коштовних, але „мертвих" сателітах.

Міжпростірним кораблем „Дискавері" командував тим разом полк. Джо Г. Енгл з летунських збройних сил. Він приземлив корабель дуже прецизно о год. 6:15 на просторій базі. Представники НАСА склали гратуляції обслузі корабля за виконану ними місію, а Джессі В. Мур заявив кореспондентам, що остання місія „Дискавері" доказала, якою важливою може бути присутність людини і прецизного механізму у космосі.

Успішний полет „Дискавері" відкрив шлях для НАСА для чергових полетів інших кораблів, зокрема „Челленджера" і „Атлантіка", новочасного міжпростірного корабля, які будуть запущені ще в цьому році. Черговий полет „Дискавері" передбачений на березень наступного року.

ЗСА продадуть Москві рекордову кількість пшениці

Ленінград, СССР. — Американський секретар Департаменту сільського господарства Джан Р. Блок, що перебуває тут на нарадах з совєтським міністром сільського господарства про закуп совєтами американської пшениці, довідався в п'ятницю, 30-го серпня, при смаку особливо для американських фармерів вістку, що СССР купить цього року понад один мільйон метричних тонн американської пшениці. Це повідомлення усуває попередні американські побоювання, що совєти не збираються дотримуватись довготермінового договору поміж обома зацікавленими сторонами про купівлю американської пшениці. Мало того, свої зобов'язання щодо закупу американської пшениці виконає СССР вже перед 1-им жовтня цього року, — заявив речник названого совєтського міністерства сам міністер Владімір Козлов, який після консультації зі своїми зверхниками в Москві, зробив це оголошення увечорі в п'ятницю, тут, перед групою американських посланців на чолі з Дж. Блоком. Джан Блок перебуває тут на третій і останній зупинці його важливої поїздки до Совєтського Союзу, щоб припильнувати справу продажу пшениці до СССР.

Совєтський Союз мусить купити 1,1 мільйон метричних тонн пшениці в ЗСА вже перед 1-им жовтня, якщо має бути дотримана торговельна угода поміж обома країнами купувати совєтам чотири мільйони метричних тонн пшениці в ЗСА кожного року. Раніші показники, що цього закупу пшениці Москва не зробить, викликали різкий спад цін на пшеницю на північно-американському ринку.

Речник Американського Уряду, коментуючи ці закупи пшениці, що тепер здійснюються, сказав, що цей 1985-ий рік буде „найкращим роком" для американського продажу пшениці совєтам, бо там кількарічні низькі урожаї домашньої пшениці (звичайно, погані хронічно врожаї завжди є начебто наслідком „поганої погоди" в СССР, а не катастрофального, як це насправді є, способу господарювання в новітній панщизняній системі совєтських колгоспах) примусили червону Москву купити 20 мільйонів метричних тонн пшениці й кукурудзи з З'єднаних Стейтах Америки. Щоправда „втіха американських фармерів" є дуже короткозора: годуючи Москву, американці допомагають совєтам „погребти Америку", як то в свій час відверто погрожував і пророкував Америці понад 20 років тому багатомовний Нікіта Хрущов, і ця ціль совєтів ні трішки не змінилася за часів головування в Кремлі більш „стриманих" Брежнєва, Андропова, Черненка чи сьогоднішнього Горбачова.

ВЕЛИКОЇ ШКОДИ причинив на Фльориді гураґан Єлена. Він залишив без електричного освітлення понад 70,000 будинків, більш як 130 будинків знищив у повіті Лейк, розмив автомобільні дороги на протязі десятків миль. Досі від гураґану загинуло дві особи і шестеро поранені. Цей сумний список міг би бути значно довшим, якби стейтові власті не прийняли заздалегідь засобів осторог.

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ПІСЛЯ ВАКАЦІЙ з Санта Барбари до Вашінґтону, президент Роналд Реґен зупинився в День Праці у місті Індепенденс, Мізурі, де народився президент Гаррі Труман, останній член Демократичної партії, за якого голосував Р. Реґен. Звертаючись до жителів міста, президент Реґен, стоячи біля підніжжя пам'ятника Г. Трумановi, сказав, що повністю одужав після операції і готовий до осінньої кампанії, в якій він буде захищати свій проект податкової реформи.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda-USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Початок нового шкільного року

У цьому місяці вересні починається у школах всіх ступнім і родів новий навчальний рік. Деякі розпочинають його скорше на кілька днів, інші пізніше, але це не грає ролі: головне те, що скінчилися літні ферії, „День Праці" 2-го вересня став межовим стовпом поміж періодом відпочинку і періодом відновлення праці і що порожні у літніх місяцях будинки всіх шкіл, почавши від народних аж до університетських, зароїться знову дітворою і молоддю. Одні з них вертаються туди охоче — вони затужили вже за своїми шкільними товаришами і за атмосферою школи, яку полюбили. Інші вважають, що це поворот їхньої „панщини" і йдуть до школи з найбільшою нехіттю. Але мусять іти, бо в Америці, як у всіх культурних країнах, існує шкільний примус; в різних країнах різно, тут — до 16-го року життя. Новітній світ прийшов до правильного висновку, що мінімум книжкового знання, почавши від грамоти, — це обов'язкова частина цивілізованої людини, і що це не мусить бути інтелектуал, а й фізичний робітник, проте мусить у свому дитячому й молодечому віці ходити до народної і середної школи і „щось" винести відтіль.

Американська шкільна система настільки погана, що — як виявили опити — багато молодих людей безробітні тільки тому, що не вміють виповнити аплікації на працю. Ніде поза Америкою нема такого фаворизування юнаків із нахилом до різного роду спорту, як в Америці: осяги у спорті зараховують такому юнакові за добрий вислід у науці, і він виходить зі школи неуком. Зрештою, американська шкільна система кладе майже виключну увагу на защеплення в уми учнів якнайбільше інформацій з повним нехтуванням виховання. Прогнано теж із шкіл молитву. Все воно склалося на жалюгідний занепад дисципліни та на розгуканість, що панує головно у публічних народних школах, але й у численних середніх школах, гайскулах. На тлі таких відносин постали навіть фільми, де представлено мартирологію учителів, які не всилі опанувати вихованців, а ці вихованці тероризують своїх педагогів.

Це не всюди так діється. Найкраща атмосфера поруч із найвищим рівнем навчання існує в приватному шкільництві, зокрема у прицерковних школах. Середня школа при церкві св. Юра у Ню Йорку з гордою назвою „академії" користується такою доброю маркою у педагогічних колах, що випускників із тієї школи приймають охоче до навіть престижевих американських університетів із так званої „Айві Ліґ". На жаль, українське приватне шкільництво в Америці й у інших країнах у діяспорі страшенно мале і скупе. Зате існують численні курси українознавства. Деякі діти нерадо користають із них, бо курси здебільша відбуваються в суботи, себто вільні від науки дні. Але це вже справа батьків, щоб переконати дітей, що вони повинні навчитися „що ми?.. Чиї сини?.. Яких батьків? Ким? За що закуті?" і придбати бодай мінімум знання про батьківщину їхніх батьків і дідів. Батьки повинні самі зрозуміти і з'ясувати своїм дітям, що тепер змінилися відносини у світі і в самій Америці і куди більші шанси заробітку та життєвої кар'єри мають громадяни, які не цураються свого національного походження і знають більше мов, як тільки одну англійську.

В останньому числі журналу „Рідерс Дайджест" за місяць вересень є цікава стаття, як батьки повинні помагати своїм дітям у шкільному віці. Вони повинні цікавитися поступами своїх дітей у науці, їхніми домашніми вправами, повинні цікавитися відносинами своїх дітей у школах, бувати обов'язково на конференціях батьків у школах, але й стояти у зв'язку з учителями предметів, у яких їхні діти відстають від інших, повинні доповнювати дітям те, чого не дає школа — добре виховання, пошану до авторитету людей, які знають більше, ніж учень чи учениця.

Ця тема знайшла і постійно знаходить зацікавлення добрих письменників. В українській літературі видатне місце знайшла повість Ірини Вільде „Б є восьма", ще поки та авторка почала писати по лінії уподобання компартії. „Малий школяр" є частим героєм різних белетристичних творів, але й предметом студій психологів. Відомо, наприклад, що для деяких дітей, які вперше йдуть до школи, — це велика подія. Деякі з них плачуть і бояться, інших приманює школа, як невідома їм таємнича пригода.

На початку нового шкільного року треба побажати школярам і старшим вихованцям середніх та високих шкіл — знайти в науці приємність, а не тільки сумний обов'язок, — мати амбіцію здобути якнайбільше знання і зрозуміти, що освіта — це фундамент, на якому культурна людина будує собі життя, — життя власне і своєї родини, коли дорoсте до віку, який накладає на неї обов'язок бути самостійним і відповідальним та активним громадянином своєї країни і свого народу.

Михайло Кучер

СССР ВИКОРИСТОВУЄ ТРУДНОЩІ НА ЗАХОДІ

Дотепні люди кажуть, що Совєтський Союз — це роверист, який, щоб не впасти, мусить весь час рухатися. Совєтська система, щоб затримати свою соціяльну і політичну рівновагу, мусить постійно рухатися. Рух всередині неможливий, тому залишається рух зовнішній — воєнна експансія. У тому причина совєтського мілітаризму. Совєтська влада вміє тільки стріляти. Вона починає стріляти, коли нездібна бажане осягнути мирним шляхом, або коли загрожені її здобутки.

Можливо, Совєтський Союз не має пляну завойовання світу вже завтра, тому Кремль користає із „щілин", державних, економічних криз і народного незадоволення капіталістичних країн. Якщо десь появляється порожнеча, „щілина" — туди входить СССР. І тоді, коли не сподівається поважного спротиву.

Останнім прониканням СССР у „щілину" є Сирія; тому в СССР є прогресуючий мілітаризм як основа влади правлячої кліки. Совєтська влада не може уникнути залежности від світового ринку, зниження економічного зросту із соціяльною нестійкістю, із нуждою і з все ще небезпечним демократичним рухом, тому біжить від одної аґресії до другої.

У залежності від зміцнення совєтської мілітарної могутности Москва буде поширювати плацдарм своїх воєнно-політичних авантюр.

Можливі два погляди на совєтську експансію. Перший — назвім його оптимістичним, на далеку мету. СССР заризикував велику гру затиснути червоним обручем вільний світ. Заохочують до того Москву демократичні уряди Европи та автократичні держави Південної Америки, Південно-Східньої Азії і Центральної Америки. Ті країни слабі і небезпечно хитаються.

Користаючи з того, Москва наладувала згадані країни воєнною технікою і десятками тисяч „фахівців" від роблення революції та „дорадників". Після Афганістану, Етіопії, Анголи і Куби, Москва пробує створити плацдарм в Сирії для впливу на Ливан та Ірак; Нікараґуа для проникнення у Сальвадор.

Оптимісти кажуть, що непроголошена Москвою Заходові третя світова війна дуже небезпечна для неї. Вона зменшує воєнну могутність СССР і дощенту зруйнує економіку, що в свою чергу приведе до заламання режиму.

Другий погляд песимістичний — поширення совєтського впливу на Африку та Південну Америку — це повторення грандіозного спектаклю — комуністичної революції на сцені світу.

Чим керується совєтський уряд, якими імпульсами, що дають підставу до експансії у передбаченій будучнині? Росія з давніх часів стреміла поширити свої кордони. Царі мали менші амбіції, большевики хочуть світову державу.

Далі треба згадати ідеологічний імпульс. Большевики успішно експлуатують марксистську теорію світової соціялістичної революції. Останнім імпульсом можна вважати соціяльний. Він найважливіший: Воєнна совєтська перевага стремить до політичної мети, вона також має закріпити режим у СССР і державах-сателітах.

ЦК КПСС переконаний, що рівновага у збройнні із Заходом — це загроза для режиму. Політику західніх країн Совєтський Союз оцінює за своїм зразком. Коли б західні країни не були досить озброєні, щоб зустріти совєтську небезпеку, вони давно були б зсовєтизовані. ЦК КПСС розуміє свою експансію як запобіжний засіб. Без нього західні країни небезпечно вплинули б на „соціялістичні країни". Афганістан із фізичним винищенням місцевого населення совєтською збройною силою Захід постарався забути, але проникання Совєтського Союзу в Сирію загрожує викликати збройну конфротацію із Заходом.

Політбюро не хоче конфронтації з НАТО, за яким стоять ЗСА, але армія йде далі і стає на порозі збройної конфронтації, сподіваючись, що нерви Заходу, розхитані „публічною опінією", не витримають і він дасть нові концесії. Совєтська армія створює вигідну для себе коньюнктуру викликання світових конфліктів і армія досить успішно лякає партію. Місцеві війни можуть розростися у велику війну або й підірвати основи комуністичної системи в СССР і в сателітних країнах.

З другого боку в самому Совєтському Союзі можуть поглибитися соціяльні конфлікти, що поставить під загрозу стабільність тоталітарного режиму в СССР. Тоді залишиться тільки один вихід — війна. Тоді Москва може рішитися на нову аґресію, навіть коли воєнна перевага не буде на її боці.

При оцінці Совєтського Союзу треба також згадати його лідерів, їх біологічний вік та боротьбу між собою за владу і як це впливає на Захід. Москва використала детант як мирний наступ на капіталізм. Ця політика зобов'язувала на початку 70-их років і при кінці 60-их. Це дало тактику „ковтання малими кавалочками", яка не перечить совєтській глобальній концепції. Можливо Москва на передбачену будучність обмежиться Близьким і Середнім Сходом, а перелякана Західня Европа буде впливати на ЗСА в напрямі нових концесій для Москви.

ЦК КПСС не задоволений становищем в країнах „соціялістичного табору", де Москва втратила свободу маневрування на підставі засади „комуністичної солідарности". СССР уже вплутався у конфлікт без виходу. Прикладом того є Афганістан. Там Москва не має можливости політичного маневрування, бо країна ніби комуністична. Тому компроміс там може стати прецедентом для декомунізації країн Східньої Европи. Москва спробує опанувати Близький Схід без війни, або використає війну без своєї участи в ній.

(Закінчення на стор. 4)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує Лев Яцкевич

Вплив атомової радіяції на здоров'я людини

Швайцарський тижневик „Die Woche" опублікував приголомшиву статтю про вплив атомних радіяційних променів на рівень інтеліґенції людини. Йдеться про зріст атомної радіяції в Новому Мехіко та Неваді у висліді 38-річних випробувань атомних бомб. На думку американських вчених, цей постійний зріст атомної радіяції має неґативний вплив на духовий розвиток цілої американської ґенерації.

Ціла справа стала голосною, коли американські педагоги почали аналізувати причину обниження середнього висліду перевірки спосібности до академічних студій, які рутинно переводиться з усіми 18-літніми американцями. Спочатку були спроби вияснити цей тривожний об'яв духовою депресією молоді, викликану в'єтнамською війною, впливом телевізійних програм, які займають уми дітей, розбиттям родини, частими розводами, врешті пониженням рівня навчання тощо.

Але ті всі причини остаточно відкинули Е. Штерн Ґлясс, професор ядрової фізики з Пітсбурзького університету та шкільний психолог з Джорджії С. Белл. Обидва вчені опублікували статтю на сторінках педагогічного журналу „Пі Дельта Каппа", в якій з'ясували приголомшливі пов'язання поміж обниженням вислідів перевірки інтеліґенції та кількістю атомних випробувань (тестів), відбутих в часі дитинства перевірюваних річників середніх шкіл.

Теоретично найвищою оцінкою в перевірці інтеліґенції становить цифра 1,000. Для прикладу слід подати, що в п'ятдесятих роках загальноамериканський середній вислід тієї перевірки, в гуманістичних науках дорівнювався цифрі 480, а в математиці 500. В роках 1964 до 1967, ті висліди обнизилися до 429 та 470. Те обниження тривало точно впродовж 18 років, від перших експльозій атомної бомби „А", та осягнуло свій перигей в 1975 році по цілій низці інтензивних експльозій в Неваді. В 1977 році крива оцінок інтеліґенції почала неждано пнятися в гору, 18 років, по впровадженій забороні атомних експериментів у земній атмосфері.

Учені підозрівають, що ланкою пов'язання обниження інтеліґенції з атомними опадами могло бути молоко. Як відомо, кожна атомна експльозія спричиняє розпорошення радіоактивного елементу, а головно йоду 131, який в легкий спосіб находить шлях до молока не тільки корови, але й матері. Він громадиться в їхніх молочних залозах та переходить до крови новонароджених дітей, не без впливу на розвиток їх інтеліґенції.

Для перевірення своєї теорії, згадані на початку, обидва науковці перевірили висліди 15 мільйонів шкільних тестів з точки зору реґіональних їх відхилень. Виявилося, що найменше відхилень найшли вони на теренах, далеко віддалених від смуг опадів атомних мряковин. Звичайно, ця теорія вимагає ще дальших потверджень, але навіть її тимчасові висліди — роблять апокаліптичне враження.

Але крім небезпеки радіяції, пов'язаної з експльозією атомної бомби, загрожує людині ще друга небезпека промислової радіяції, при експлуатації атомної енерґії для погону електричних генераторів. В основному маємо дві методи вирощування атомної енерґії шляхом розщеплення атома (fision) та шляхом стоплення атомів (fusion). Першу методу використовуємо в конвенційній атомній бомбі, а другу в гидрогенній бомбі. Для атомних електрівень вживаємо методу розщеплення ізотопу плютонію в атомному реакторі. Теплову енерґію, одержану при розщепленні атомів використовуємо для перетвору води в пару, яку напрямлюємо на лопатки парової турбіни, надаючи її енерґію, якою вона обертає електричний ґенератор та вирощує електричний струм.

Під час розщеплення атомів плютонію, твориться багато нестійких первнів, які випромінюють радіоактивні промені, шкідливі для людського та звіринного організмів через пошкодження їхніх генів та тканин. Та не зважаючи на небезпеку витіку радіоактивних променів, чи радіоактивної води з реактора, науковці та інженери, використовують методу розщеплення атомів для вирощування електричного струму, з уваги на його велику економію. Бо наприклад, через розщіплення одної унції уранію одержуємо ту саму теплову енерґію, яку одержуємо шляхом спалення 100 тонн вугілля. Але у багатьох випадках практика виявила можливість витіку радіоактивних речовин в найближче навкілля реактора.

Найбільш серйозна проблема з атомовими електрівнями основуєтся на тому, що кожна з них продукує таку саму кількість довготривалої радіоактивности, що, наприклад, експльозія 1,000 атомових бомб, скинутих на Гірошіму. А кожний зутик людини з радіоактивними променями, збільшає небезпеку пістрякового захворіння, пошкодження генів, пошкодження дії серця, а в новонароджених дітей небезпеку фізичних недоліків та умового недорозвинення.

Іван Боднарук

ФЕДІР ДУДКО

(До сторіччя народження письменника)

Цей відомий український письменник і журналіст народився за новим стилем 7-го травня 1885 року, отже, минуло саме сто років з дня його народження. Цією короткою статтею хочу пригадати громадянству того популярного колись серед нашої молоді автора повістей і оповідань з Визвольних Змагань нашого народу після Першої світової війни.

Прийшов на світ Федір Дудко на Чернігівщині в козацькому селі Шабалинові Сосницького повіту, а помер 1-го березня 1962 року на 77-му році життя у шпиталі у Ню Йорку в наслідок удару серця. Молодим юнаком брав участь у наших визвольних змаганнях, а потім у 1920 році еміґрував у Західню Україну й жив у Львові, де працював у бібліотеці НТШ і був редактором українських видавництв. Коли червона навала наближалася до Галичини, Дудко виїхав до Західньої Европи, а 1949 року прибув до ЗСА й займався далі письменницькою і журналістичною працею.

Повітове місто Сосниця своїм характером мало чим різнилося від звичайного українського села, а все ж воно заімпонувало хлопцеві своїми розлогими ярмарковими майданами, двома високими дерев'яними церквами з банями бароково-козацького стилю, критими бляхою партеровими домиками, а головно величезним білим триповерховим будинком тюрми. В тому місті прожив Дудко до дев'ятого року життя, і воно не залишило по собі в нього якихсь помітних спогадів. Тут склав іспит до гімназії і зараз після того його приміщено у гімназійному інтернаті, де дістав вакантне нещасливе число 13. „Казьонним духом", проти якого хлопець енерґійно протестував, була насичена наука в гімназії. Все провадилося тоді в школах за наперед виробленим пляном виховувати учня в послушенському дусі й прищепити йому правило „ що він є членом російської нації і вірним сином „російського государства". Щодня перед початком лекцій у клясах усі гімназисти, не виключаючи католиків і протестантів (за вийнятком жидів), збиралися в гімназійній залі на спільну молитву, де, по виголошенні священиком коротких молитов, уся заля співала хором московський гімн „Боже, царя храні!" Жадних натяків на існування якоїсь України в географії російської імперії не було та й не могло бути.

Але в Дудка сиділа з ранніх літ вроджена українська стихійність, підтримувана, можливо, любов'ю його бабуні до старих наших традицій і нашого побуту, маминими співами українських пісень та оповіданнями про українське козацтво. Бабуня любила співати і свою вроджену музикальність вона передала дітям. Мама настроєво співала, знаючи сотні українських пісень. Згодом створився в хаті родинний хор, а пізніше й мандолінова оркестра. Федір надусе любив свою маму. Коли вертався по вакаціях до школи й мама благословила його, він з гірким плачем упав навколішки перед нею, прочуваючи, що вже її не побачить. Вона поцілувала його своїми вже холодними устами, перехрестила й прошепотіла: „Будь щасливий, сину, в житті! Хай тобі Бог допомагає!"

Федір Дудко виступив із кількома оповіданнями і статтями в українській пресі вже в 1907 році. Писав під псевдонімами Одуд, Ф. Карпенко, Ф. Дудко-Карпенко. Був автором численних белетристичних творів, здебільшого тематикою зв'язаних із добою Визвольних Змагань українського народу. Написав декілька романів і оповідань.

Видав такі збірки оповідань: „Дівчата одчайдушних днів" (1937), „Отаман Крук" (1924, друге видання 1941 року), „Глум". Написав цикл повістей: „В заграві", „Чорторий", „Квіти і кров", „На згарищах", „Прірва" (1928-1931), „Заметіль" (1948), історичний роман „Великий Гетьман" (1936), історичне оповідання „Стрибожа внука" (1937). Писав теж оповідання для дітей.

Твори Ф. Дудка характеризує добре знання побуту, вміння будувати цікаво сюжет, романтична піднесеність, не зважаючи на рясні натуралістичні деталі. Був він письменник краси, серця, правди й любови до України, до свого народу; був він письменник високих поривів і неспокою, і цей неспокій уже від дитинства не дав йому закостеніти, заков'язнути в мертвеччині й російській казенщині.

Михайло Лоза

УЛЯНА КРАВЧЕНКО

VII.

Правда, Франко свого часу писав до А. Кримського, що Юлія Шнайдер не мала на нього (Франка) тривкого впливу („Записки" НТШ, том 166, стор. 22), але не так про цю справу висловлюється Уляна Кравченко. У спогадах про Франка „Щирий друг і вчитель" вона пише:

„І тоді, коли не склалось наше спільне життя так, як ми бажали, не було між нами розриву. Наша дружба змiцнювалася через тугу за спільною нам працею, і в ділах нашої спільної приятельки, української поезії, звертався все Іван Якович до мене". (Твори, Київ, 1958, стор. 433).

Багато дечого про відношення Уляни Кравченко до Івана Франка можна виловити з її дрібних писань „Розгублені листочки". Читаючи „Розгублені листочки", находимо досить багато поглядів на любов. Їх можна би було звести до одного, — як то кажуть, — знаменника. Ось один такий погляд про любов:

„Любов? Чи тільки єдність ідеалів, спільнота душі? Не знаю, як чуття те звати, але воно глибоке: — отже існує людина, з якою життя несло б мені заспокоєння туги, корм для душі без бурі змислів...

Любов змислова, та, що її звуть щасливою, здається мені жахлива — і нетривка: смерть робить їй кінець...

За те любов, яку ми відчуваємо, тривка і смерть її не кінчить...

Одначе про те не говорю з ним — і він мовчаливий: зайвих слів не кидає, не прагне слів... Розуміти себе можна без слів...

Належати до себе можна через час туземного життя і через цілу вічність, не сказавши слова присяги прилюдно... (Твори, Торонто, 1975, стор. 742).

До кого відносяться ці слова, тяжко сказати. Можливо, що й до Івана Франка, бо писані вони не скоріше чим 1884 року.

Справі знайомства Уляні Кравченко з Іваном Франком багато уваги відвела Ірена Книш у своїй праці „Три ровесниці", що появилася з нагоди 100-их роковин народження (1860-1960) трьох ровесниць: Уляни Кравченко, Марії Башкірцевої і Марії Заньковецької. Місце видання — Вінніпеґ.

Не вглиблюючися в причини, скажемо, що стежки Уляни Кравченко і Івана Франка розійшлися, але — хоч до подружжя не прийшло, то знайомства вони не зривали і далі залишалися приятелями, бож у них була спільна „дочка" — поезія. Дальша творчість Уляни Кравченко проходила під дбайливим і розумним доглядом Франка.

Але вернімось до села Стоки, до якого перенесено Уляну Кравченко. (Стоки находяться у Бібреччині). Виявилося, однак, що школу в Стоках треба було щойно організувати. Відповідного приміщення не було, мешканеві умовини — препогані. Спочатку Уляна Кравченко мешкала ще в Бібрці і кожного дня доходила до Стік пішки (вісім кілометрів). Потім зладжено для неї сяке-таке мешкання. У Стоках померла її мати. В цьому селі Уляна Кравченко не вчителювала довго, всього півроку. Прикро читаються сторінки „Із записок учительки", в яких Уляна Кравченко змережала свою долю, розказала про свої сірі будні. Вистачить кусочок того мережива, щоб повнотою зрозуміти трагедію молодої учительки, ідеалістки, ентузіястки:

„Кінчиться осінь (осінь 1884 року — прим. М.Л.). В хаті тісно, темно, вогко й зимно. Коли розпалю в печі, вітер завертає дим до хати. Глина зі стелі паде кусниками...

Полеві миші перед стужею зими — хороняться громадою до одинокої хижі посеред піль. Гризуть та нищать мої колишні записки-діярії... Та все те здається мені марне...

Кажани — сотні їх — загорнулися в свої власні крила і причеплені до почорнілих бальків западають у тяжкий зимовий сон... Але я не хочу сну. Гамлетівське питання: „Бути, чи не бути?" — ще не для мене... Темні хвилини квіткою-єрихонською перетриваю... Чей же і вони минуться...

Діти з полудня сходяться на науку, а я про обід не думала. Нікому варити — ні що варити. До міста в тій порі ходити за купном трудно. А в селі люди не звикли продавати. І молока не хочуть продати; якось їм це дивно, я без заплати не хочу приймати... (Уляна Кравченко. Твори, Торонто, 1975, стор. 674-675).

У таких обставинах та ще й після смерти матері Уляна Кравченко не могла довго перебувати. Не диво, що з початком другого півріччя, в лютому 1885 року вона покинула Стоки і переїхала до Львова, де за стараннями Івана Франка дістала працю в школі СС Василіянок. З цієї праці її однак скоро звільнено за поступові погляди. З кінцем шкільного року в липні 1885 р. Уляна Кравченко опинилася без праці і тим самим без засобів до життя. З конечности прийняла вона працю приватної учительки в домі польського дідича в селі Руденка, біля Лопатина, на Львівщині. Вчила вона дочок згаданого дідича. Праця тривала від листопада 1885 року до липня 1886 року. Після цього Уляна Кравченко поробила заходи про одержання державної учительської праці. Бажаної праці в Тернополі їй не дали, за те призначено її учителькою в селі Лужок Долішній на Дрогобиччині. В тому селі, в листопаді 1886 року, Уляна Кравченко вийшла заміж за вчителя поляка Яна Нєментовського. Її вибір не був вдалий, щастя їй не приніс. Нелегке життя Уляни Кравченко стало тоді ще важчим. Можна сподіватися, що до цього нещасливого кроку відносяться кінцеві рядки одного прозового твору Уляни Кравченко, що має назву „Спогад". Згадавши про сон, який приснився їй ще в 1884 році, Уляна Кравченко записала:

„Сон справдився, я лишилася сама... І друга частина сну справдилася, коли ворог мого народу — силоміццю умов життєвих — накинув на мене чорну намітку — і вложив кайдани на те тільки, щоб я не трудилась у користь і на славу України....

Демон — та сила, що цілу Україну в кайданах держить, що її найкращі діти вбиває...

Моя неволя тяжча й довша, ніж неволя Шевченка ... Доля моя — як доля цілої України... Та це друга частина тихої драми-казки мойого життя..." (Твори, Торонто, стор. 777).

Цей „Спогад" написаний в 1910 році в селі Солець, теж на Дрогобиччині, куди Уляна Кравченко і її чоловік були перенесені ще в 1888 році. В тому селя Уляна Кравченко пропрацювала аж до 1919 року, до своєї пенсії. Перейшов-

(Закінчення на стор. 4)

Український Музичний Інститут Америки, Інк.
Відділ Нюарк, Н. Дж.

ШКІЛЬНИЙ РІК 1985/86

Предмети навчання і учителі:

Фортепіян: **Дарія Каранович** 375-5689
Таїса Богданська 372-4410
Марія Мацькевич 245-6836
Скрипка: **Рафаїл Венке** 762-0756
Учителі-асистенти:
Оксана Борбич-Кордуба 933-5614
Зірка Гнатик-Боднар 763-3105
Дозя Сиґіда 761-6807

Початок навчання в четвер, 5-го вересня 1985 року

ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА
Осередку СУМ в Ню Йорку
повідомляє Вельмишановних Батьків, що

НАВЧАННЯ

розпочинається
СЛУЖБОЮ БОЖОЮ в ЦЕРКВІ СВ. ЮРА,
в суботу, 14-го вересня ц. р. в год. 9-ій ранку.

- Збірка всіх учнів в українських народних строях в год. 8:30 ранку в приміщенні школи.
- Після Служби Божої НАВЧАННЯ ТРИВАТИМЕ ДО 12:45.

ВПИСИ від **садочка, дошкілля, англомовної кляси,** 1-ої до 12-ої кляси відбуватимуться кожної суботи в приміщенні школи від год. 6-ої до 12:00-ої ранку, в будинку ВизФронту при 136, 2-га Авеню, Ню Йорк, Н. Й. (3-ій поверх)

ДИРЕКЦІЯ ШКОЛИ

Американці в Обороні Людських Прав в Україні
43 Midland Place, Newark, N.J. 07106, (201) 373-9729
запрошують Вас на

ГРОМАДСЬКІ ВІЧА

на тему

,,ПОБОРЮВАННЯ ЗНЕСЛАВЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ" і СПРАВА ІВАНА ДЕМ'ЯНЮКА

які відбудуться
в суботу, **14-го вересня, ц. р. в 8-ій год. веч.**
в залі Української Православної Церкви св. Покрови, Рочестер, Н. Й.
3176 Сейнт Пол Булевард

і

в неділю, 29-го вересня, ц. р., в 2-ій год. по пол.
в залі Українського Культурного Центру
700 Сідар Ровд, Філядельфія, Па.

ДОПОВІДАЧІ:

ЛІДІЯ ДЕМ'ЯНЮК, дочка Івана Дем'янюка
Д-р МАРК О'КАННОР, адвокат Івана Дем'янюка
Д-р МИРОН КУРОПАСЬ, заступник Предсідника Українського Народного Союзу і краєвий зв'язковий АОЛПУ між етнічними групами
Д-р ЗЕНОН ФОРОВИЧ, референт зовнішніх зв'язків відділів АОЛПУ, Чикаґо, Ілл.

Під час віч буде грошова збірка на покриття коштів правної оборони Івана Дем'янюка.

ВСІХ ЗАПРОШУЄМО!

Смерть ,,Шашкевичівського" о. митрата Й. Пуляка

Кожна смерть українського священика в Канаді пригадує трагічний і загрозливий стан у тій ділянці нашого життя. І пригадала його знову неділя, 18-го серпня 1985 року, вдосвіта якої втратили ми у Вінніпеґу о. митрата Йосифа Пуляка.

Вже одне те, що о. Й. Пуляк був 40 літ парохом тієї самої Церкви св. Андрія в Шашкевичівській дільниці Вінніпеґу, прийшовши сюди 1944 року, та де він збудував 1958 року новий репрезентативний храм цього ж святого і згодом коло нього Свято — Андріївський Центр Молоді, заслужив Покійний, щоб почесно згадати його. Але о. Пуляк був, крім душпастиря, ще й видатним та вельмижертвенним патріотом (він — один з небагатьох добродіїв Фундації Т. Шевченка), творчим ініціятором і учасником праці своєї української громади, — його шляхетній настирливості, наприклад, маємо поруч церкви св. Андрія парк ім. М. Шашкевича, що є на всіх мапах Вінніпеґу, та поруч нього сквер Маркіяна довкола першого, мабуть, у світі, а у всякому разі першого у Вінніпеґу пам'ятника М. Шашкевича, який стояв тут від 1943 року сиротою серед занедбаного, першого для багатьох еміґрантів до Канади кварталу з назвою Поінт Даґлес, — тепер гарної і відомої Шашкевичівської дільниці. Для доповнення, тут же, недалеко від церкви св. Андрія, є ще й будинок ,,Рідної Школи" ім. М. Шашкевича, колись активної й тепер відсталої установи, бо українське життя перенеслося в інші ближчі до центру частини Вінніпеґу.

Чи ж дивно, що українці Вінніпеґу любили й високо шанували о. митрата Й. Пуляка, справжнього джентлмена з вигляду, що мав усміх, ввічливе слово, щирий погляд і теплий потиск руки для кожного? Всі ті прикмети були в нього ще з рідної України, бож о. Пуляк народився в селі Германівка, пов. Борщів в 1896 році і 17-літнім юнаком з батьками-піонерами та братами прибув 1913 року до Канади. Тут закінчив середню освіту та теологію в українських колеґіях у Йорктоні та Едмонтоні і 1934 року Єпископ Ладика висвятив його, 48-літнього вже, у священики. З того часу о. Й. Пуляк душпастирив увесь час у Манітобі (Елма, Гадашвил, Кенора, Ніпава, Мавнтен Ровд, Мінедоза, Риверс, Ст. Клод), будучи коротко парохом у м. Брендоні. У цьому ж Брендоні, в Ст. Клод і в Мінедозі заходом о. Йосифа Пуляка були збудовані церкви, що теж будуть довговічним пам'ятником його душпастирської ревности.

У 1982 році о. Й. Пуляк, — уже до того часу іменований вінніпеґським деканом і митратом, перенісся 86-літнім до Дому Пресвятої Родини, де останні два роки, майже до самої смерти, був капеляном та приятелем усіх літніх мешканців у ньому.

Похований після врочистої єрейської Панахиди в середу, 21-го серпня в церкві св. Андрія з участю Митрополита Максима та священиків та похоронних відправ у четвер, 22-го серпня з участю мас вінніпеґських українців о. митрат Йосиф Пуляк спочив на цвинтарі Всіх Святих, але він залишиться на довгі-довгі літа у вдячній пам'яті українського Вінніпеґу. Втрата о. Й. Пуляка — це справді велика наша втрата і вирівняти її буде вельми важко.

Анатоль Курдидик

БІЛЯ БУДИНКУ совєтської амбасади у Вашінґтоні прибраний син академіка Андрея Сахарова (син Єлени Боннер) Алексєй Сємйонов почав у п'ятницю, 30-го серпня голодовий страйк на знак протесту проти бездіяльности адміністрації президента Реґена, яка не може добитися від совєтського уряду звільнення лавреата нагороди Нобеля академіка Андрея Сахарова. На його думку, адміністрація Президента, осуджуючи порушення прав людини в СССР, ,,недостатньо наполеглива в своїх зусиллях, спрямованих на звільнення академіка Сахарова". 27-го серпня А. Сємйонов вислав листа амбасадорові СССР Анатолієві Добринінові, в якому вимагає побачення зі своїми родичами. Він написав, що якщо до 30-го серпня не отримає ніякої відповіді, то почне голодівку протесту біля совєтської амбасади у Вашінґтоні і буде продовжувати її доти, поки не дістане дозволу побачитися зі своїми батьками.

Відлітають сірим шнуром...

Сл. п. Михайло Головей відійшов у вічність 13-го лютого 1985 року в Ню Йорку. Народився він 14-го грудня 1901 року в селі Сілець, повіт Самбір. Початкову освіту закінчив в Самборі, а гімназію в Перемишлі.

Сл.п. Михайло Головей

Сл. п. Михайло Головей належав до національно-свідомої молоді Західньої України, яка під час австрійської окупації провадила боротьбу з небажаним польським елементом на західньо-українських землях проти польської нахабности й зверхности, яку поляки здобували в австрійському уряді через своїх впливових людей в парляменті Австрії, що вони використовували для боротьби проти української свідомої інтеліґенції у Західній Україні.

Коли 1-го листопада 1918 року Українські Січові Стрільці (УСС) силою перебрали владу від австрійців у Західній Україні та була проголошена Українська Західня Республіка, сл. п. Михайло Головей, маючи тоді 17-ть років життя, вступив у ряди Української Галицької Армії, щоб зі зброєю в руках обороняти волю українського народу проти польських загарбників, які почали наступати зі своєю силою проти новоствореної української республіки й за допомогою 6-ох дивізій ген. Галєра, які були зформовані у Франції, почали війну проти Української Західньої Республіки та проти новоствореної Галицької Армії.

Михайло Головей був призначений телефоністом 3-ої Бриґади, а відтак був ройовим 5-ої сотні, 2-го станіславівського куреня. 12-го листопада 1919 року він попав у польський полон під Язлівцем і як полонений перебував у Брест Литовськім-Бугшана, а пізніше в Стрілково. З полону був звільнений в квітні 1920 року. Повернувся до Самбора, де почав працювати в українській кооперації. Їздив по селах закладав нові кооперативи, а згодом став одним з директорів Союзу Кооператив в Самборі й на тому пості перебув до 1944 року.

Сл. п. Михайло Головей був одружений з Марією Коберською, також вже покійною, яка походила з відомої української патріотичної родини в Самборі. Брати Марії, Коберські, відзначились великою національною свідомістю.

В такому глибоко-релігійному й патрітичному дусі сл. п. Марія і Михайло Головеї виховували своїх доньок Орисю і Лялю, а відтак старались защепити глибоку християнську любов і національну українську свідомість своїм внукам.

Перед другим приходом большевиків, разом з евакуацією самбірського Союзу Кооператив, з дружиною Марією і донями Орисею і Лялею опинились в західній частині українських земель у Криниці, а коли большевицькі війська почали наближатись до Криниці, директор Михайло Головей з родиною виїхали до Чехо-Словаввини, а відтак до Німеччини, де перебули до 1949 року, коли виїхали до Америки й поселились в Ню Йорку.

На терені нового поселення М. Головей так, як і всі інші визначні українці, працював для утримання родини та влучився в громадську працю. Вступив до українських ветеранів, а саме: до Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, відділу в Ню Йорку, де цілий час був членом Управи, а згодом увійшов до Головної Управи ОбВУА та був головним скарбником до кінця свого трудолюбного життя.

Сл. п. М. Головей належав до Товариства ,,Бойківщини". На протязі майже 10-ох років він був членом Управи відділу ,,Маківка" в Ню Йорку, був секретарем відділу. Довгі роки працював в українській федеральній Кредитовій Кооперативі ,,Самопоміч" в Ню Йорку, та в інших українських установах і своєю працею допомагав їм успішно розвивати свою працю для добра української громади в діяспорі й загальноукраїнської справи.

З відходом сл. п. Михайла Головея у вічність українські організації, головно ОбВУА й Т-во ,,Бойківщина" понесли велику втрату, бо втратили активного члена Управи та доброго дорадника, який своїми порадами допомагав вести успішну працю у вищезгаданих організаціях. Таких людей як сл. п. Михайло Головей є серед нашої еміґрації дуже мало. Це була надзвичайно шляхетна людина, глибоко-релігійна. Він посідав найкращі риси характеру людини й був великим українським патріотом. Я мав нагоду з ним зустрічатись ще в Самборі, коли він був директором Союзу. Дуже часто я заходив до його союзового бюра, головно за німецької окупації, і якщо мені було щось потрібно він ніколи не відмовив.

Сл. п. Михайло Головей переживав і болів нашими невдачами й роздорами, а головно з глибини душі уболівав долею українського народу, який переходить подібну Голготу, яку перейшов наш Господь Ісус Христос на хресті.

З відходом до вічности цієї прикладної родини сл. п. Марії і Михайла Головей ми, самбіряни, та вся українська громада в Америці понесли велику втрату.

Не судилось сл.п. Марії і Михайлові Головеям ще раз побачити ту чарівну красу наших високих гір, рідних Карпат. Спочили вони на чужій гостинній землі Вашінгтона, в українському пантеоні на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж., що сьогодні, мабуть, є єдиним українським пантеоном, бо на рідних землях ворог знищив могили наших героїв, які пригадували історичну славу нашої минувшини.

Шановній родині сл.п. Марії і Михайла Головів, Головна Управа ОбВУА та Головна Управа Т-ва ,,Бойківщина" й Управа відділу ,,Маківка" в Ню Йорку складають щире й глибоке співчуття.

Микола Турецький

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

В десяту болючу річницю відходу у Вічність
Дорогої і Незабутньої МАМИ

бл. п. СОФІЇ ПАСІЧИНСЬКОЇ

в Її пам'ять на Т-во СВ. СОФІЯ
зложили 50.00 дол.

доньке — ІРЕНА ЛЕВИЦЬКА з родиною
син — ТЕОДОР з родиною в Австралії

Ділимося сумною вісткою, що по короткій недузі упокоївся в Бозі в Букарешті, Румунія, 19-го липня цього року

бл. п. інж.

Стефан Левинський

проживши 83 роки.

Дружина — ІРЕНА
й Родина в Америці й Канаді

Братство Охорони Воєнних Могил ,,Броди-Лев"
ділиться сумною вісткою, що 1-го вересня 1985 року відійшов у Вічність

сл. п. мґр права

ОСИП СТЕТКЕВИЧ

колишній старшина УСС та 1-ої УД-УНА, член-основник Б-ва ,,Броди-Лев", член комбатантських організацій та заслужений громадський діяч.

ПАНАХИДА — в середу, 4-го вересня 1985 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН — в четвер, 5-го вересня 1985 р. з цього ж заведення до церкви св. Юра о год. 9:30 ранку, а опісля на цвинтар Gate of Heaven.

Опечаленим Дочці, Братові та Родині Покійного складаємо щирі співчуття.

УПРАВА БРАТСТВА ,,БРОДИ-ЛЕВ"

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що в неділю, 1-го вересня 1985 р. відійшов у Вічність, проживши 90 років, наш Найдорожчий
БАТЬКО, ДІДО, ПРАДІД, БРАТ І ДЯДЬКО

бл. п. мґр права

ОСИП СТЕТКЕВИЧ

б. старшина Українських Січових Стрільців

ПАНАХИДА в середу, 4-го вересня 1985 р., о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН у четвер, 5-го вересня 1985 р., о год. 9:30 р. з церкви св. Юра в Ню Йорку на цвинтар Gate of Heaven.

У глибокому смутку:
доньке — ЛІДІЯ АНДРУСИШИН
внуки:
ЛІДІЯ КОСТИРКА з мужем МАРКОМ і сином ВІКТОРОМ
ЛЮБА САН ПІЕТРО з мужем ФРАНКОМ і дочкою ІРЕНОЮ
брат — ЛЕВ з дружиною ОЛЬГОЮ
братанки — д-р АЛЕКСАНДЕР і проф. ЯРОСЛАВ з дружинами і синами
братанка — БОГДАНА МЕЛЬНИЧУК з мужем ЯРОСЛАВОМ з дітьми ЛЕСЕЮ і СТЕФАНОМ і внуками
сестрінок — ВАСИЛЬ СТЕЦКО з дружиною ЕВГЕНІЄЮ і синами ЮРКОМ й ІГОРЕМ
сестрінка — РОМА з мужем, дітьми і внуками в Україні

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ в ДІТРОЙТІ
запрошує все Українське Громадянство Метрополії на

ГОСТИННИЙ КОНЦЕРТ ХОРУ

,,ЧАЙКА"

з Мельборну, Австралія

і

ТАНЦЮВАЛЬНОГО АНСАМБЛЮ

,,ВЕСЕЛКА"

із Сиднею, Австралія

що відбудеться в суботу, 28-го вересня 1985 року, о год. 6-ій веч.
в залі Фіцджералд Гай Скул при вул. Реен і 9-ій Милі, Воррен, Миш.
Fitzgerald High School Auditorium, 23200 Ryan Rd., Warren, Mich.

Квитки вступу в ціні: 6, 8 і 10 дол. у передпродажі в: Ґалерії ЕКО, бюрах кредитівки ,,Самопоміч" і членів Окружного Комітету УНСоюзу.

По докладніші інформації звертатися телефоном: **Роман Татарський — 756-8229; Ярослав Базюк — 584-0176** (від 6 до 10 год. веч.)

Щоб зменшити кошти побуту ансамблів в Дітройті, потребуємо нічліґів. Усіх, хто міг би дати нічліґ, просимо зголошувати до наступних: Ґалерія ЕКО — 755-3535 або 755-1575, Роман Татарський — 756-8229, Ольга Марущак — 274-3807, Олена Папіж — 271-0563.

Комітет Оборони Української Спадщини
та
Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу
закликають Вас

СКЛАДАТИ ПОЖЕРТВИ

на його працю та акції для

1. **Поширювання правди про Україну**
2. **Поборювання очорнювання та знеславлювання українців**
3. **Оборони громадянських прав українців**

Пожертви просимо пересилати чеками, або поштовими переказами на

Ukrainian Heritage Defense Fund
c/o Ukrainian National Association
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

враз із виповненим вирізком цього заклику.

Просимо подати суму пожертви, своє ім'я, прізвище та адресу

Сума пожертви $..........

.... ім'я та прізвище

.... число дому, вулиця

місцевість .... стейт .... поштовий код

Нема то як на Союзівці!

Оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах біля м. Кергонксон, Н. Й.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Вибір Міс Союзівки 1986 р.

Субота, 14-го вересня 1985 року

8:30 веч.
КОНЦЕРТ. *Гуцульський Ансамбль* **ЧЕРЕМОШ,** *Філядельфія, Па.*

10:00 год. веч.
ЗАБАВА. *Оркестра* **,,ТЕМПО"**

Конферансьє: **РОМАН ЛУПАНЬ**

SOYUZIVKA, UNA ESTATE, Foordemoore Road, KERHONKSON, N.Y. 12446 (914) 626-5641

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО Ройтерса повідомило, що іракське летунство знову збомбило нафтові інсталяції Ірану на острові Карґ. Це вже четвертий налет Іраку на ці інсталяції на протязі 18-ох днів. Іранські чинники заявили, що Іракові прийдеться дорого заплатити за збомблення іранської території в останньому часі.

З книжкових видань НТШ

„Київ Шевченкових днів"

Автор - упорядник Сергій Крашенінніков. Ню Йорк, 1984

Це одна із найкращих за своїм змістом, історично-науковою вартістю і люксусовою мистецькою формою книжок, які появилися в останніх роках.

Твір великого альбомного формату на крейдовому папері подає світлини київських архітектурних пам'яток, існуючих у тому часі, коли Тарас Шевченко відвідував Київ. У прегарних двох вступах - англомовній передмові наукового секретаря НТШ в Америці проф. Леоніда Рудницького і обширному українському тексті Сергія Крашеніннікова подається докладно історію відвідин Шевченка у Києві — разом його кількакратні відвідини тривали несповна два роки — та прозоре й фахове з'ясування 31-ої світлини. Повна бібліографія, „Літопис подій і фактів, що стосуються теми Київ Шевченкових днів", з'ясовується генезу того твору, словом, застосовано у тому творі докладно науково-редакційну методу.

Найбільша історична вартість твору у тих світлинних церков й деяких інших скарбів давнього Києва, що її по варварськи зруйнували большевики. Гітлер палив на кострі твори Гайне та Томаса й Генріха Маннів, бо вони були жидівського роду- большевики руйнували скарби архітектурної творчости ще з княжих, опісля козацьких і навіть новочасних часів, бо це були пам'ятки величі столиці України, яку вони напосілися знівечити. Саме ту ганьбу 20-го сторіччя увіковічнила книжка Сергія Крашеніннікова „Київ Шевченкових днів". Книга може бути настільною прикрасою кожної української вітальні й прикрасою кожної книгозбірні.

Це наче клясичний зразок, які твори повинна видавати українська вільна громада, а для сучасних володарів України з її столицею Києвом - це анатема, бо наочний науковий доказ їхнього дикунства.

Цей науковий альбом повинен стати прикрасою усіх приватних бібліотек.

І. Кедрин

ПОЛЬ ПОТ ЗАЯВИВ, ЩО він більше не є головним командиром руху спротиву в Камбоджі Хмер Руж, заявили речники цієї організації, яка веде відкриту боротьбу проти окупаційних в'єтнамських військ і насадженого силою багнетів окупаційної армії уряду. Контрольоване Хмер Ружем радіо заявило, що Поль Пот, який рядив Камбоджею чотири роки і вславився нечуваним терором проти своїх політичних противників і камбоджського народу, залишився військовим дорадником Хмер Ружу. Поінформовані особи кажуть, що він і його прихильники вбили біля двох мільйонів камбоджців.

У ЗАЛИШЕНІЙ ЗАПИСЦІ західньонімецький високий функціонер розвідки Ганс Йоахім Тідґе інформує, що він був змушений втікати до Східньої Німеччини тому, що він „опинився в особистій безвихідній ситуації". Про це, що він був в середині західньої розвідчої сітки контраґентом і вислужником для комуністичної Німеччини, у записці не згадується ані словом. Втаємничені приятелі Тідґе кажуть, що він в останньому часі дуже розпиячився, заборгувався і провадив взагалі легке життя, знаючи мабуть про близький кінець його високої кар'єри в Західній Німеччині.

ХВОРОБА „АЙДС" поширюється у цілому світі. Лікарі ствердили перших п'ять випадків тієї страшної хвороби, якою хворіють в першу чергу гомосексуалісти і наркомани, також в Індонезії. Міністер здоров'я в тамошньому уряді Сувардйоно Суріяніґрат заявив 2-го вересня кореспондентам, що уряд робитиме усі заходи, щоб не допустити до поширення недуги. Він відмітив, що серед першої п'ятки є принаймні один пацієнт не індонезієць.

ПАКІСТАНСЬКІ РЕЧНИКИ заявили, у Лондоні кореспондентам, що спонзорована Об'єднаними Націями у Женеві нарада у справі замирення в Афганістані і можливості виведення советських окупаційних військ з тієї гірської країни, проґресує і є деякі вигляди на полагодження цієї справи. Тим часом з поля боїв в Афганістані доходять інформації, що принаймні 20,000 советських вояків блькують афгансько-пакістанський кордон і не допускають жадної достави для повстанських відділів з Пакістану. Ця „блькада" є причиною численних боїв між советськими частинами і партизанами, які мусять силою пробиватись до Пакістану. По обидвох сторонах є великі втрати в людях і матеріялі.

АСИСТЕНТ СЕКРЕТАРЯ Департаменту оборони Нестор Санчес заявив, що „мир на землю Центральної Америки може прийти дуже скоро, але для цього треба, щоб сандіністи виконали свою обіцянку про створення в Нікараґуа вільної, плюралістичної і невтральної системи". В інтерв'ю газеті „Вашінґтон Таймс" Н.Санчес нарисував досить оптимістичну картину становища в Центральній Америці і передбачив дальші успіхи політики президента Роналда Реґена щодо Сальвадору і Нікараґуа.

У ТЕЛЕВІЗІЙНІЙ ПРОГРАМІ „Найтлайн" у середу, 4-го вересня, відбулися дебати між лідерами „моральної більшости" пастором Джеррі Фолвеллом і минулорічним претендентом на пост президента негритянським пастором Джессі Джексоном. Темою дебатів була Південно-Африканська Республіка, звідки недавно повернувся Дж. Фолвелл і де він зустрічався як з членами уряду ПАР, так і з противниками апартеїду. З п'ятиденної поїздки він виніс тверде переконання, що економічні санкції проти ПАР нанесли б удар в першу чергу негритянській більшости.

СССР...

(Закінчення зі стор. 2)

Літом 1982 року ТАСС опублікував таку заяву: „Після жорстокого бомбардування Бейрута та інших ливанських міст ізраїльські війська, при підтримці танків і гармат, вломились у Ливан... З моря висадився десант... Агресор несе до Ливану смерть і страждання... Кинено виклик ОН... СССР рішучо засуджує авантюру".

Засуд авантюри не здійснено, але вживши слова ТАСС, замість Ливану можна поставити Афганістан. СССР боїться передчасно вплутатися у ґльобальний конфлікт і не має надії на арабських союзників. Сирію відвідали чисельні советські місії-делегації генерального штабу. В Сирії є чотири тисячі советських „дорадників". Досі Сирія отримала советські танки типу Т-72, міномети типу БМ-23, 85 літаків типу БМ-МІҐ-23, ракетні батерії типу СА-6 і типу СА-9, тактичні ракети типу СЛ-9 „земля-повітря". При допомозі тих ракет Сирія може обстріляти цілий повітряний простір Ливану і Галілейської височини. Знищення Ізраїлем протиповітряної оборони Сирії виявило нездатність советської оборонної системи у Східній Німеччині, Польщі і Чехо-Словаччині. Ізраїльські війська розгромили перший ешелон сирійських військ під Бейрутом. Це ще один доказ поганої советської стратегії сучасного бою.

Москва переконана, що війна між Сирією та Ізраїлем мусить бути. Крім того Москва сподівається викликати конфлікт між ЗСА та Ізраїлем. Надія досить нереальна. На думку Москви Вашінґтон закидає Ізраїлеві, що той своїм поступованням побільшує советський вплив в Сирії. Советське командування знає, що Сирія не може перемогти у війні з Ізраїлем, і одночасно советський уряд не може втратити Сирію, бо хоче перешкодити ізраїльській армії знищити советські ракети в Сирії. Якщо Ізраїль знищить советські ракети типу СА-5 в Сирії, а зробити це він може, то це захитає цілу систему протиповітряної оборони СССР, яка основана на використанні зенітних ракет. Вона вважається найбільш досконалими. Тоді СССР виявиться безборонним від ударів з повітря.

Советська армія не може погодитися із минулим соромом. У червні 1982 року ізраїльська авіяція, не втративши одного літака, знищила 19 советських зенітних ракет типу SA-6 в долині Бака. Москва заніміла від здивовання і дала Сирії більш досконалі ракети типу СА-8. Арабський персонал було замінено советським.

У липні ізраїльська авіяція в тій же долині Бака знищила знову советські ракети. Тоді з'явились удосконалені советські ракети типу СА-9. Ізраїльська авіяція знищила їх восени. Це заставило Ґромика категорично протестувати проти крайніх плянів зіштовхнути Ізраїль у море. Він запропонував, щоб Ливан залишили усі чужі війська.

Уляна...

(Закінчення зі стор. 2)

ши на пенсію, поселилася в Перемишлі. Там і померла 5-го березня 1947 року, прийнявший Найсвятіші Тайни. До останнього її віддиху доглядала її дочка Нуся. Марія Козак — авторка короткого біоґрафічного нарису „Про Уляну Кравченко" — між іншим висловилася:

„Ціле життя Уляни Кравченко — це одне страждання, а рік смерти може найжорстокіший, що його в історії Перемишля можна записати. Невинна кров... уже після закінчення війни... Викидання людей „За поріг", обікравши їх перед тим „до нитки". Тоді приневолена була покинути Перемишль Олена Кульчицька, малярка, декораторка, різьбарка, етнограф, яка зі своїми власними музейними скарбами виїхала до Львова.

Уляна Кравченко була відома у Перемишлі вже як „Бабуня", і хто раз тільки бачив її, той має ясну картину Страдальної України" (Уляна Кравченко, Твори, Торонто, 1975, стор. 13).

Уляна Кравченко залишила велику духову спадщину. Завдяки згадуваній уже Марії Козак, цю спадщину зібрано в одне видання, яке, за редакцією Юліяна Бескида, вийшло друком в Торонто, 1975 року. На титульній сторінці зазначено, що це повне видання. Це не зовсім так, бо в цьому виданні бракує „Хризантем", що їх видало Видавництво Миколи Денисюка в 1961 році.

Спадщина Уляни Кравченко може і повинна стати темою окремої наукової праці. Вірю, що такою працею українська діяспора зустріне недалеке вже 40-річчя смерти великої поетеси, яка все була з народом і такою бажала залишитися:

„В моїм слові лишиться моя душа, душа на сторожі, на чатах.

Коли на перехрестю, над пропастю будете, буду при Вас.

У моїм слові правда чуття, здобута цілим життям, здобута тихим ділом, здобута мукою неволі... тайною... боротьбою...

Правда в слові моїм, як правдою є життя в жертві, відреченню... в тиші". (Твори, Торонто, стор. 768-9).

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ СОКУР ЖУРИК, член УНС Відд. 379-го ім. св. Юрія в Чікаґо, Ілл., померла 13-го лютого 1985 року на 86-му році життя. Нар. 11-го січня 1899 року в Москві, Росія. Членом УНС Стала 1959 року. Залишила у смутку сина Ігоря з дружиною Надею, трох пасербів, 8 внуків і 11 правнуків. Похорон відбувся 16-го лютого 1985 року на цвинтарі св. Володимира в Джексон, Н.Дж.
Вічна Їй Пам'ять!

В. Семків, секр.

Проф. МИХАЙЛО ЧОРНОДОЛЬСЬКИЙ, член УНС Відд. 194-го Т-ва „Свобода" в Ню Йорку, помер 22-го лютого 1985 року на 86-му році життя. Нар. 1899 року в Золочеві, Зах. Україна. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Клявдію, доньку Ірину Герлинську з чоловіком Віктором і дітьми — Віктором мол., і Данею, братів і сестер. Похорон відбувся 25-го лютого 1985 року на укр. кат. цвинтарі св. Духа в Гемптонбурзі, Н.Й.
Вічна Йому Пам'ять!

Олександра Юзенів, секр.

КАРОЛИНА ЯРЕМЧУК, член УНС Відд. 318-го ім. св. Ольги в Нортгемптоні, Па., померла у квітні 1985 року на 96-му році життя. Нар. в Україні. Членом УНС стала 1916 року. Залишила дочку Джозефіну, сина Степана, семеро внуків і шестеро правнуків. Похорон відбувся 15-го квітня 1985 року на цвинтарі Непорочного Зачаття ПДМ в Нортгемптоні, Па.
Вічна Їй Пам'ять!

С. Саюк, секр.

ЮЛІЯ ГАЩАК, член УНС Відд. 352-го ім. св. Михаїла в Честері, Па., померла 15-го квітня 1985 року на 83-му році життя. Нар. 1901 року в Україні. Членом УНС стала 1927 року. Залишила у смутку синів Петра та Володимира, дочку Емілію, внуків та правнуків. Похорон відбувся 18-го квітня 1985 року на цвинтарі Пресв. Серця в Лінвуді, Па.
Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

МАРІЯ ҐАРБЕР, член УНС Відд. 305-го в Магоной Сіті, Па., померла 17-го квітня 1985 року на 67-му році життя. Нар. 17-го лютого 1918 року в Трентоні, Н. Дж. Членом УНС стала 1941 року. Залишила у смутку мужа Френсиса. Похорон відбувся 20-го квітня 1985 року на цвинтарі Скай В'ю в Гомтавні, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

М. Гентош, секр.

АННА КОВАЛЬСЬКА, член УНС Відд. 155-го Т-ва „Запорозька Січ" в Перт Амбою, Н.Дж., померла 19-го березня 1985 року на 89-му році життя. Нар. 1895 року в Україні. членом УНС стала 1918 року. Залишила у смутку доньок — Марію, Анну і Ольгу.
Вічна Їй Пам'ять!

Меланія Лоренс, секр.

АННА ШРАМОВЯТ, член УНС Відд. 113-го в Деррі, Па., померла 21-го березня 1985 року на 93-му році життя. Нар. 5-го жовтня 1892 року в Польщі. Членом УНС стала 1933 року. Залишила у смутку Анну Стромак, Марію Лішего, Юлю Уришну, Катерину Дорко, Юрка Стромака, Галину Стромак і Григорія Стромака. Похорон відбувся на цвинтарі Калварі Гилл в Крабтрі, Па.
Вічна Їй Пам'ять!

Ф. Коземчак, секр.

ПЕТРО ЦІЛИНСЬКИЙ, член УНС Відд. 81-го ім. свв. Петра і Павла в Киртіс Бей, Мд., помер 24-го березня 1985 року на 92-му році життя. Нар. 2-го червня 1891 року. Членом УНС став 1933 року. Залишив у смутку дружину і дітей та внуків. Похорон відбувся на цвинтарі св. Марії в Александрії, Ві.
Вічна Йому Пам'ять!

А. Лукіянчук, секр.

ВОЛОДИМИР НАКОНЕЧНИЙ (Наконій), член УНС Відд. 239-го ім. св. Юрія у Філядельфії, Па., помер 30-го березня 1985 року на 71-му році життя. Народився 1914 року у Філядельфії, Па. Членом УНС став 1933 року. Залишив у смутку дружину Женевісву, синів Огдена і Реймонда, доньку Руту МекКоло. Похорон відбувся 4-го квітня 1985 року на цвинтарі св. Марії на Факс Чейсі, Па.
Вічна Йому Пам'ять!

В. Винницький, секр.

АННА РАПАВИЙ, член УНС Відд. 230-го ім. св. Івана Хрестителя в Янгставні, Огайо, померла 10-го квітня 1985 року на 76-му році життя. Нар. 1909 року в Кракові, Польща. Залишила у смутку синів Степана мол., і Михайла; доньку Марію Марш. Похорон відбувся 12-го квітня 1985 року на цвинтарі Кальварії в Янгставні, О.
Вічна Їй Пам'ять!

А. Боровицька, секр.

МАРІЯ СКАЛАЦЬКА, член УНС Відд. 306-го ім. І. Франка в Лінден, Н.Дж., померла 13-го квітня 1985 року на 88-му році життя. Нар. 30-го січня 1897 року. Членом УНС стала 1926 року. Залишила у смутку четверо дітей, десять внуків і 18 правнуків. Похорон відбувся на цвинтарі Абінґтон Гилл у Спарк Сіті, Па.
Вічна Їй пам'ять!

А. Зуйко, секр.

СОФІЯ МЕЛЕНЧУК, член УНС Відд. 219-го ім. М. Грушевського в Нюарку, Н.Дж., померла 18-го квітня 1985 року на 89-му році життя. Нар. 13-го лютого 1896 року в Україні. Членом УНС стала 1939 року. Залишила у смутку дочку Марію МекКарті. Похорон відбувся на цвинтарі Евергрін в Юніон, Н. Дж.
Вічна Їй Пам'ять!

Секретар